

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-41)

7 NİSAN DÜNYA SAĞLIK GÜNÜ (2025)

Her yıl 7 Nisan'da kutlanan Dünya Sağlık Günü, dünyanın çeşitli sağlık sorunlarına dikkat çekmek ve toplumda farkındalık yaratmak amacıyla düzenlenmektedir.¹ Her yıl farklı temalarla organize edilen özel günün 2025 yılı teması **"Sağlıklı Başlangıçlar, Umut Dolu Gelecekler"** olarak belirlenmiştir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) bu tema ile, küresel olarak tüm hükümetleri ve sağlık çalışanlarını önlenebilir anne ve yenidoğan ölümlerini sona erdirmek için harekete geçmeye çağırılmaktadır.²

Geleceğin garantisi bebeklerin sağlıklı olarak dünyaya gelmesi ve yaşamasının kendileri kadar annelerinin sağlıklı olması, kaliteli bir gebelik ve doğum süreci geçirmesi ile ilişkili olduğu açıktır. Gebelik döneminde annenin yeterli (en az dört) doğum öncesi bakım alması, doğumların yetkin sağlık personeli tarafından yaptırılması, doğum sonrası bebek ve anneye uygun, yeterli ve zamanında bakım verilmesi anne ve yenidoğan yaşamının korunmasının temel küresel hedefleri olup; bu hedeflerin her ülkede sağlanabilmesi için sağlık hizmetlerinin sunumunda hakkaniyet esas alınmalıdır. Sağlık sistemlerinin anne ve yenidoğan sağlığını etkileyen pek çok sorunu yönetebilecek şekilde tüm toplumlarda güçlendirilmesi gerekmektedir.^{2,3} Öte yandan, dünyanın yoksul, insani kriz ya da çatışma yaşanan bölgelerinde bu ihtiyaç en yüksek iken, sağlık hizmetlerine erişim büyük oranda kısıtlıdır. Hastanelerin kapandığı, yolların ulaşımına kapatıldığı ve tıbbi malzeme eksikliklerinin yaşandığı bu gibi ortamlarda hamile kadınlar ve bebekler hayati risklerle karşı karşıya kalmaktadır. Araştırmalar, iklim değişikliğinin ve artan sıcaklıkların prematüre doğum, ölü doğum, gebelikte yüksek tansiyon, gebelik diyabeti ve bebek ölümleri ile ilişkili olduğunu göstermektedir. Bu nedenle, çevresel etkenlerin anne ve bebek sağlığı üzerindeki etkileri de göz ardı edilmemelidir.³

Anne ve bebek sağlığının korunmasında gebelik ve doğumla ilgili komplikasyonlar dışında toplumlardaki ruh sağlığı sorunları, bulaşıcı olmayan hastalıklar ve aile planlaması hizmetlerinin de güçlendirilmesi gereklidir.^{2,4} Dünya Sağlık Örgütü Cinsel ve Üreme Sağlığı Araştırmaları Direktörü Dr. Pascale Allotey'in belirttiği gibi: "Kadınların sadece doğumdan sağ çıkması yeterli değildir, aynı zamanda sağlıklı bir yaşam sürebilmeleri de önemlidir. Kadınlar ve kız çocukları, endişelerini dinleyen ve ihtiyaçlarını karşılayan sağlık hizmeti sağlayıcılarına erişmelidir."³

Güncel tahminlere göre, her yıl yaklaşık 300.000 kadın hamilelik veya doğum sırasında hayatını kaybetmektedir; yaklaşık iki milyon bebek ölü doğarken, iki milyondan fazla bebek yaşamın ilk ayında ölmektedir. Buna göre her yedi saniyede bir önlenebilir ölümler gerçekleşmektedir. Mevcut durum devam ederse, her beş ülkeden dördü Birleşmiş Milletlerin 2030 yılı anne sağlığı hedeflerine ulaşamayacak, her üç ülkeden biri ise yenidoğan ölümlerini azaltma hedeflerini yakalayamayacaktır.² Yenidoğan ve anne sağlığına yönelik acil, yeterli ve sürdürülebilir sağlık hizmetlerine küresel anlamda öncelik verilmelidir.

¹ <https://www.who.int/campaigns/world-health-day> Erişim Tarihi: 27.03.2025

² <https://www.who.int/campaigns/world-health-day/2025> Erişim Tarihi: 27.03.2025

³ <https://www.who.int/news/item/21-02-2025-world-health-day-2025-to-spotlight-women-and-babies--survival--urging-solidarity-at-a-critical-moment-for-global-health> Erişim Tarihi: 27.03.2025

⁴ <https://www.who.int/news/item/21-02-2025-world-health-day-2025-to-spotlight-women-and-babies--survival--urging-solidarity-at-a-critical-moment-for-global-health> Erişim Tarihi: 27.03.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-41)

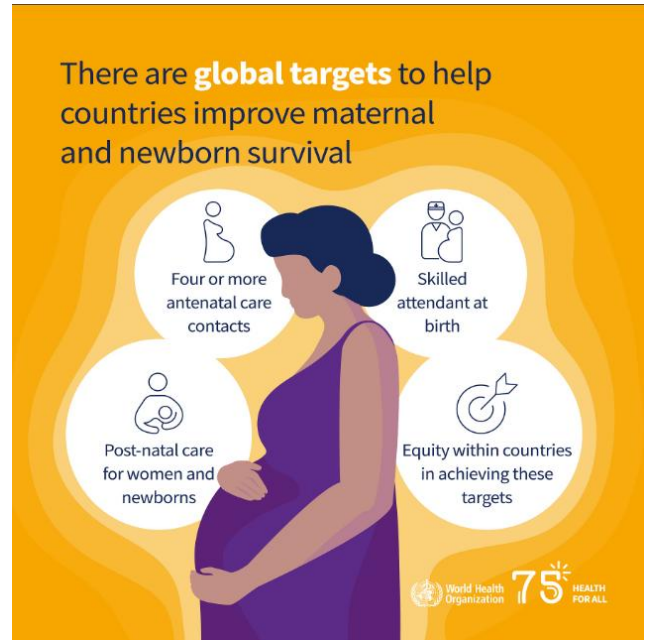
"Sağlıklı Başlangıçlar, Umut Dolu Gelecekler" teması ile Dünya Sağlık Örgütü herkes için güvenli gebelik, sağlıklı doğum ve güçlü bir başlangıç sağlamak amacıyla sağlık sistemlerinin güçlendirilmesi ve kaliteli bakım hizmetlerine erişimin artırılması çağrısında bulunmaktadır. Kadınların yalnızca hayatta kalması değil, uzun vadeli sağlık ve refahlarının da güvence altına alınması gerekliliğine dikkat çekilmelidir. Doğum sonrası dönemde yeterli destek alamayan milyonlarca kadın, fiziksel ve zihinsel sağlık sorunlarıyla mücadele etmektedir. Kadınların sağlık hizmetlerine, doğru bilgiye ve kendi bedenleri üzerinde söz sahibi olmasını sağlayan politikalara erişimi, yalnızca anne ve yenidoğan ölümlerini azaltmakla kalmayıp, toplumların da daha sağlıklı ve güçlü hale gelmesine katkı sağlayacaktır.⁵

Bu kapsamda 2025 yılı boyunca sürececek küresel kampanyalar ile:

- Toplumların anne ve bebek ölümlerinin boyutu konusundaki farkındalığını artırmak, annelerin doğum sonrası dönemde de sağlıklı kalmasının önemine işaret etmek ve gerekli hizmetlerin alımındaki engelleri belirlemek;
- Anne ve yenidoğan bebeklerin yaşam kalitesini artırmak için etkili yatırımlar konusunda savunuculuk yapmak;
- Bu amaçla hizmet sunan sağlık çalışanları ve aileleri desteklemek için ortak hareket etmek;
- Gebelik, doğum ve doğum sonrası bakım konusunda yararlı sağlık bilgisi oluşturmak ve paylaşmak

hedeflenmektedir.²

"Sağlıklı Başlangıçlar, Umut Dolu Gelecekler" için aileler ve sağlık çalışanları el ele...

Şekil 1-2. Dünya Sağlık Örgütü'nün Dünya Sağlık Günü (2025) için hazırladığı infografikler.^{6 7}

⁵ <https://www.who.int/campaigns/world-health-day/2025/key-messages> Erişim Tarihi: 27.03.2025

⁶ https://cdn.who.int/media/images/default-source/infographics/maternal-health/maternal-mortality-5.jpg?sfvrsn=22d99853_12 Erişim Tarihi: 27.03.2025

⁷ https://cdn.who.int/media/images/default-source/mca/2-newborn-health/there-are-global-targets.jpg?sfvrsn=a913a510_1 Erişim Tarihi: 27.03.2025